

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sulpici[i] Severi Presbyteri Opera Omnia

Sulpicius <Severus>

Amstelodami, 1665

Isaac.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11490

conspicatus, ¹poposcit, atque ad dominum adduxit. Post id, ⁷Abraam accepit ²uxorem, ³Ceturam nomine, quæ in Paralipomenis ⁴concubina dicitur: suscepitque ex ea ⁵filios. Sed ⁶Isaac, Sara edito, ⁷substantiam tradidit: his autem, quos ex concubinis suscepit, ⁸dona distribuit. Atque ita ⁹ab ¹⁰Isaac separati sunt. ¹⁰Abraam diem functus est, impletis an-

nis

¹ Poposcit.] Plenum esset, *poposcit in matrimonio: ut infra eamque sibi in matrimonio à patre postulans. Idem.*

² Uxorem.] Pactis quidem dotalibus factis, sed ancillam tamen. Ideo uxor vocatur, & tamen liberi ejus tantum donaria accipiunt. Quale apud Germanos matrimonium impar, ad *Morganabicam*. Grotius.

³ Ceturam.] Hanc R. David eandem esse putat cum Hagar, sed nullo argumento. Probabile est vel Chananæam fuisse, vel, quod potius videtur, ex famulatio Sare, atque ex Chaldaea adductam. *Horn.* Ridicule Abul Pharagius Keturam filiam Regis Turcarum facit.

⁴ Concubina dicitur.] I. Chron. xxxi. 1. Concubina apud Hebræos est ancilla, aut vilis alia, ad concubitum data sine scriptura, sine arrhis, sine ritibus. Qualis erat Abrahami cum Cethura, cujus liberi perinde, ut Ismaël, dona, id est, legata quædam accipiebant, hereditatem autem non creverunt. Tale est matrimonium ad *Morganabicam*, à quo non longe abeunt secunda nuptiæ apud Brabantos. *Grot.*

⁵ Filios.] Sex. Gen. xxv. 2. quorum nomina sunt, *Zamran, Ietsan, Madan, Madian, Ieisoc, Sue.*

⁶ Editio.] Hoc participium tam de foeminis quam de maribus dicitur. Tacitus: *Ubi Agrippina novissimo partu Iuliam ediderat.* Cicero: *editus Iove fatus.* Plerique scribunt *editus* cum diphthongo, nempe quia prima in hoc verbo, quando extra seu foras dare significat, longa est. Quod etiam fecerunt in sæculum. Quanquam à sequendo dictum concedant. Sæpius occurrit, *edere in lucem.* Cicero: *Qui nascitur in lucem edi-*

dicitur. Drusius.

⁷ Substantiam.] Bona, facultates. Substantia Græce *σεία, ὑπαρξίς.* Quintilianus: *ut plus substantiæ filio relinquere.* Lexicon Græco-Latinum vetus, *σεία, patrimonium, substantia, res familiaris: ὑπαρξίς, substantia, opes.* Druf.

⁸ Dona distribuit.] Quæ Rabbini quidam, de artibus Magicis, magno Abrahami dehonestamento, accipiunt. Ex quibus R. Salomo. Unde in contentione illa Israëlitarum coram Alexandro M. cum Ismaëlita divisionem urgerent, responsum ab avvocato: *filii concubinarum dedit dona.* Siclis finita est. *Horn.*

⁹ Ab Isaac separati sunt.] Isaacum heredem ex asse reliquit Abrahamus: filiis concubinarum muneribus ditatis, & in Orientem ablegatis. Nam liberi ex concubina conditionis servilis, aut extraneæ, seu gentilis, à successione plane apud Ebræos excluduntur. *Selden.* Occupaverunt autem Keturæi Troglodyticam regionem, & quicquid Arabiæ felicis ad mare rubrum pertinebat. Ophres sub Hercule exercitum in Lybiam duxisse & ibi Africam urbem regionemque condidisse dicitur. *Alex. Polyhist. Joseph. 1. 16. Euseb. 12. 4. Leoni Afro Ifricus dicitur.* Exercitus Herculei meminit etiam Sallustius in Jugurth. Certum est plerosque in Arabiæ Felice confedisse; & ab iis multi Arabiæ populi originem suam deducunt, veluti Omanæi, Adenenses, Tebaleni, & alii. Arabes ab *Herodoto* in Enterpe Æthiopum nomine, à *Strabone* Troglodytarum censentur; & circumcisionem, argumentum originis, retinuerunt. *Horn.*

¹⁰ Abraam diem functus est.] Diem obiit cum complevisset annos c. lxxv. Dicunt

nis centum & quinque & septuaginta: corpus sepulchro Saræ uxoris appositum.

I XIII. At Rebecca diu sterilis, assiduus mariti ad Dominum precibus, à die matrimonii, ¹vicefimo fere anno, ²geminos edidit: qui in matris alvo ³exultasse sæpius traduntur, dictum-

Ebrai Abrahamum cœpisse anno ætatis tertio, complevisse autem scientiam suam anno XLVIII. cum vidisset divisionem linguarum. Nam eo anno Abrahami divisio facta est. Dicunt etiam, Anno quinquagesimo secundo cœpit inquirere in legem: anno autem septuagesimo venit in sædus inter segmenta, & rediit in Haran: anno vero septuagesimo quinto dictum ei est: Exi è terra tua, &c. Salmanticensis, erat modestus, minimeque invidus, spiritu depresso, animoque humili & magnificus admodum. Beatus ipse & beati filii ejus post eum. Druf. Cæterum à Noacho ad Abrahamum, vita & ætas hominum, immane quantum decrevit. Nam Peleg primus fuit qui annum ecc. non attigit. Solus Noah 10 cccc. Solus Sem 10 c. Reliquorum Patrum nullus 10. Vixit Abraham cum Nocha an. LVII, cum Sem, Salah & Eber CLXXV, cum Peleg XLVIII. Nahor XCIX, Thara CXXXV, Arphaxad CXLVIII, Regu LXXVIII, Serug CI, Isaac LXXV, Jacob XV. Post Abraham mortem vixerunt Sem annis xxxv, Eber LXIV. Bucholter. Tradunt Hebrai apud Tostatium, eodem die defunctum Abraham, quo Elavus primogenituram suam lenticula vendidit. Unde Judæi die cujusdam emortuali, in illa domo, lenticulas in cibum parant. Encomium Abrahami breve apud Joseph. ἀνὴρ πάντων δρετλὸ ἀκρῶ, καὶ τὸ πρὸ αὐτὸν ἀρεθὴς ἀξίως ἰσὸς τῶν τελευτησάντων.

I ¹ Vicefimo fere anno.] Isaac quadragenarius duxit uxorem, Gen. xxv, vers. 20. Sexagenarius ex ea suscepit geminos. *ibid.* Abundat igitur adverbium *fere*. Sunt qui post annum à die matrimonii vigesimum, Rebecca peperisse scribunt, in quibus Lyra & Sigonius. Verba Lyra, fuit enim Rebecca uxore sua viginti

annis antequam pareret. Sigonii, Post vigesimum annum Rebecca, precibus Isaac ad Deum, geminos peperit. Notatum in Johasin ex Siphri (liber est ejus nominis) nisi fallor, Rebecca cum Isaaco nuberet, egisse annum decimum quartum. Unde sequitur, cum geminos ederet, fuisse annorum xxxiv. Sed hac in re auctores variant. Drusius.

2 Geminos edidit.] Id accidit anno Abrahami centesimo septuagesimo, videlicet quinque annis ante mortem ipsius: aut, ut Cajetanus putat, decem & quinque. *Idem.*

3 Exultasse sæpius.] Ἐσκίρτων exponitur, exultabant sæpius. Locus est Gen. xxv. vs. 22. In editione Romana est, exultabant. Quo verbo usus est Ambrosius in libro de Isaac, cap. IV. & interpres vulgatus Psalmi cxliii. Augustinus prætulit, gestiebant. Hieron. in Tradit. Ebraicis, & movebantur filii ejus in ea. Pro motione LXX. interpretes posuerunt ἐσκίρτων, id est, ludabant sive calcitrabant, quod Aquila transtulit, constringebantur, Symmachus vero διέπλεον, id est, in similitudinem navis in superficie ferebantur. Pro constringebantur, in fragmentis à me collectis invenio, confringebantur, quod genuinum esse puto. Nam Ἰσῆρ quassio, concutio, & est apud Græcos verbum διαπέλλω, quod eodem modo exponitur. Cui affine quod apud Scholiasten ex Symmacho διαπέλλαιον, colluctabantur. Unde in fragmentis meis:

Ἰσῆρ Sym. Διαπέλλαιον.

Lexicon Græc. Latinum vetus, σκίρτων, exulto. Sic Luc. i. ἐσκίρτησεν, ἐναγαλλιάσθη τὸ βρέφος, exultavit lætitia factus. Nos ex Ebraeo olim vertimus, colide-

dictumque¹ responso domini est: duos in his populos pronuncia-
ri, & majorem minoris² subdendum esse principio. Sed prius²
editus, ³ asper setis, ⁴ Esau vocatus: minori³ Jacob nomen
fuit.

videbant sese. *Druf.* Simile quid narrat Apollodorus Bibliothecæ II. Α κει-
σι & Πρωϊτ. ἔτοι κη κατὰ γα-
σπὸς μὲν ἐπὶ ὄντες ἐστιαζόντες πρὸς ἀλ-
λήλους. *Grotius.* Pro δὲ πλεον in Sym-
macho, legendum διεπίλαιον, collu-
cabantur, ut Athleta solent. *Horn.*

1 *Responso Domini.*] Per os Heberi, qui tum adhuc vixisse putatur. *Maimonides, Salomon, alii.*

2 *Subdendum principio.*] Cur adjecit, principio? nam si adverbialiter accepit, falsum est quod hic dicit. Non enim principio subditus fuit major minori, sed tunc primum cum David Idumæos tributarios fecisset. Forte principio posuit pro principatu, ut dicat majorem futurum aliquando sub minoris dominio. Sic principium sumitur, Psalm. cix, 2. tecum principium in die virtutis. Nam in Græco est ἀρχή. Lexicon vetus, ἀρχή, imperium, magistratus, magisterium, praesidiatus, principium. *Druf.*

3 *Asper setis.*] Ἀπὸ κεφαλῆς ἐπι-
τὴς πόδας, δασὺ πεισιωῶς ὡς. *Joseph.* Δάσους ἀσπεὶ δασὺ est in edit. lxx. Lexicon vetus, δασὺς, hirsutus, pilosus. Hieronymus, totus in morem pellis histidus. Veritas Ebraica, sicut pallium villosum. Siquidem פלליום pallium, quod δασὺ interpretantur, vocis affinitate decepti. Nam pellis פלליום dicitur. Porro seta est pilus crassior rigidiorque aut crectus, qualem sues habent. *Druf.* Hoc signum fortis animi. *Aristoteles.*

4 *Esau.*] Dicitur ita ὡς τὸ ἰσὺ, facio, perficio. Nam perfectior erat quam pueri solent, utpote pilis instructus. R. Salomo, Omnes vocabant eum Esau, eo quod esset factus & absolutus pilis suis, ut qui multos annos habent. *Aben-Ezra, Qui videbant, vocabant eum Esau,*

id sonat opus per se, sive factus per se. Erat autem partus iste mirabilis, quia omnis homo prodit in lucem cum secunda, qua ipsum tegit: & ecce due iste secunde fractæ sunt momento uno. *Druf.* Philoni Byblion Οὐσῶδς apud Euseb. i. ωεπ. 10.

5 *Jacob.*] Παρὰ τὸ ἰσὺ calcem teno seu prehendō, non supplantō. Nam supplantat proprie qui pede supposito aliquem in terram dejicit, quod Græci dicunt ὑποκαλελεῖν. Utrunque significat decipio. Quo significatu & ὑπερλεῖν usurpatur. Sed περιλεῖν etiam supplantō. Huc respexit Esau frater Gen. xvii, vers. 38. cum ait, recte vocatum est nomen ejus Jacob: deceptus enim jam me secundo. Ebraice est ἰσὺ quod à propria significatione contumeliose detorquet ad translata. Non enim certe à decipiendo sic appellatus est, sed ab eo quod calcaneum ejus manu apprehenderit. Res clara ex textu Mosis. Quocirca miror eos qui Jacob supplantatorem interpretantur. Nam περιλεῖν non tam supplantator, quam qui calce ferit aut contingit aliquem. Sed quia etiam supplantatorem denotat, veteres plerique omnes, veræ etymologiæ ignari, ita olim exposuerunt. Irenæus lib. iv. c. 38. adversus hæreses. Origenes Hom. xii. in Genesin, & Hom. ii. in Exodum. Hieronymus in Nom. Trad. Hebr. & epist. ad Ebræos: Augustinus, serm. xi. de verbis Domini: Arnobius in Psal. lxi. & alii. Sunt interpretes, viri docti, qui nomen Jacob compositum esse putant ex Iad nomine, manum significante, & ex verbo Acab calcem prehendō: sed, meo judicio, falluntur. Nam Iod in principio adhibetur ad conficienda nomina propria. Quale est in Isaac, & in Tetragrammato, quod vocant Iod, He, Vau, He, & in Israël. *Druf.*

3 fuit. Ea tempestate gravis annonæ inopia¹ terras incesserat.
 4 Qua necessitate Isaac² in Geraris³ ad regem Abimelech
 cessit, admonitus à Domino, ne in Ægyptum descenderet:
 eidemque universæ illius terræ possessio promittitur, ibique
 benedicitur, multiplicatusque pecore atque omni substan-
 tia, agente invidia, ab incolis⁴ pellitur: pulsus⁵ apud Pu-
 5 teum juramenti confedit. Igitur annis gravior, ⁶ lumini-
 bus obductis, cum Esau filium benedicere pararet, consilio
 Rebeccæ matris, Jacob se benedicendum pro fratre obtulit.
 6 Ita Jacob⁷ adorandus principibus & gentibus, fratri præponi-
 tur.

1 *Terras.*] Chananzam. Sed quod
 Drusus inquit: *Solam Chananzam*, in-
 certum est, cum plures in vicinia re-
 giones, eadem inopia, laborasse po-
 tuerint.

2 *In Geraris.*] Sigonius corrigit, in
Gerara. Quomodo locutus est interpres
 noster Gen. xxvi. vers. i. Idem tamen
 xx, i. *peregrinatus est Abraham in Geraris*.
 Scire licet veteres promiscue usos præ-
 positione. Cicero in primo de Oratore,
ut se abjiceret in herba. Cæsar de bello
 Gallico, *l. vi. aut se in Menapiis abderet*.
 Terentius Eunuchus, *deinde illum in le-
 sto illa collocant*. Hæc omnia pugnant
 contra canones Grammaticorum. *Drus.*

3 *Ad Regem Abimelech.*] Ad Abime-
 lech regem Palæstinarum, sive Philis-
 thiæ, quem Græci vocant βασιλέα
 Φυλιστιμ, qui & rex Gararæ dicitur.
 Hos Palæstinos iidem Græci appellant
 etiam Αλλοφύλους: quorum rex com-
 muni nomine Alimelech dicebatur, si
 credendum Davidi Camio ad Psal. xxxi v,
 i. ita scribenti, *Abimelech nomen fuit
 olim commune regibus Palæstinarum, ut
 Agag Amalecitarum*. Vide sis Basilium
 Hom. l. ix. in Psalmos: Hieronymum
 Ezech. xxix. Procopium in Genesin,
 Glossam Græcam. *Drus.* Orientalium
 Regum mos, splendida nomina assu-
 mere. Qualia sunt Abimelech, Melchi-
 fedec. Pleni Arabum libri, & Historia
 Califarum ac Sultanorum Ægypti.
Horn.

4 *Pellitur.*] Ostracismus. Vide Ari-
 ristot. III. Polit. 2. Josephus Abime-
 lechum simultatis & invidiæ accusat in
 hoc factis Idem Scriptura facit.

5 *Apud puteum juramenti.*] פוּטֵם הַשְּׁבִיעַ.
 Ubi Latinus legit פוּטֵם sinistrum, Græci
 dextrum, ut hodie Hebræi quoque Co-
 dices. Hinc Φοτεαρ ὄρκος. *Grut. Bersabea*
 fedus putei dici potest: sic autem hæc
 tenus à comprovincialibus vocatur. Di-
 citur autem & puteus septimus, Arabice
Bethgebrim, quod interpretatur domus
 Gabriælis. Guilhelm. Tyrius lib. xiv.
 cap. 22. Hoc nomen fluvio impositum
 ab Abrahamo, à jurando, vel à septem
 agnis, vel à saturitate. Hoc ultimum
 magnam quæstionem patitur. Nam om-
 nes Codices Ebræi constanter habent
 Shin cum dextro puncto. Quod saturi-
 tatem significare non potest. Hierony-
 mus ultimæ opinionis author est, &
 textus suadet legendum פוּטֵם, utcun-
 que nunc aliter habeatur. Nam quæ Ety-
 mologia est, vocari puteum, *juramentum*,
 quod aqua in eo inventa sit? Saturitas
 vocari recte potest, juramentum non
 potest. *Drus.*

6 *Luminibus obductis.*] Gen. xxv. Jo-
 seph. i, 18. Significat caliginem & he-
 betem visum; vel, si placet, cœcutientiam.
 Nam præ senio cœcutiebat. *Drus.*

7 *Adorandus Principibus.*] אֲדוֹרָנִים.
 Regna Chaldaus. Αρρογίτες l. xx. Regna
 Arabia & Syria orta ex Agare, Cethura,
 Labano. *Grut.*